

Memo van de gedeputeerde

M.J.G. Spierings

Gedeputeerde Energie, Circulaire economie en Milieu

Onderwerp

Kamerbrief Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat met opname van Buisleidingenbundel Delta Corridor en verzwaring Elektriciteitsnet Rotterdam-Moerdijk (CES).

Datum

13 december 2021

Documentnummer

4999219

Aan

Provinciale Staten van Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Telefoon

Email

mspierings@brabant.nl

Bijlage(n)

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat 2021 (MIEK 2021). Minister Blok en staatssecretaris Yeşilgöz-Zegerius van Economische Zaken en Klimaat hebben de Tweede Kamer onlangs over het MIEK geïnformeerd. De brief aan de Kamer en het MIEK 2021 overzicht treft u in de bijlagen aan.

Naar voorbeeld van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), stelt het Rijk vanaf dit jaar een meerjarenprogramma op voor de energie- en klimaatinfrastructuur van de toekomst, het zgn. Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, oftewel MIEK.

Het doel van het MIEK is om met regie vanuit het Rijk de besluitvorming rond projecten voor de energie- en grondstoffen-infrastructuur van nationaal belang te versnellen. Doel is daarbij ook het wegnemen van knelpunten en het bereiken van systeemintegratie van de energie- en grondstoffen-infrastructuur in Nederland.

Het jaarlijks te actualiseren MIEK-programma geeft de planning en voortgang van projecten weer en organiseert versnelde besluitvorming in fasen met oog voor integrale afweging, systeemintegratie en gedragen ruimtelijke inpassing. Afwegingscriteria hierbij zijn robuustheid, urgentie, nationaal belang en klimaatwinst.

In het MIEK 2021 zijn projecten van nationaal belang opgenomen die zijn voortgekomen uit de Cluster Energie Strategieën (CES-en) van de industrieclusters.

Van de negen MIEK-projecten zijn er drie voor Noord-Brabant relevant:

- Delta Corridor: buisleidingenbundel van Rotterdam via Moerdijk-Geertruidenberg-Tilburg-Venlo naar industriecluster Chemelot en aansluitend Duitsland (en mogelijk ook Vlaanderen)
- Verzwaring Elektriciteitsnet industriecluster Rotterdam-Moerdijk
- Landelijke waterstofinfrastructuur, het ombouwen en hergebruiken van het bestaande gasnet (backbone) voor transport van waterstof.

Delta Corridor

Hierover bent u op 20 mei 2021 geïnformeerd [Memo Delta Corridor](#)

Inmiddels spreken we over buisleidingen voor het transport van waterstof, CO₂, synthetische LPG, bio- Propeen, een leiding voor circulaire producten en een extra gelijkstroomverbinding voor het transport van groene stroom van offshore windparken. Voor alle betrokken provincies is het goed inpassen en het niet alleen aanleggen dóór de provincies, maar ook vóór de provincies een prioriteit en kans. Voor de provincie Noord-Brabant zijn de eventuele meekoppelkansen voor bedrijven op de route door Brabant van belang in het verdere besluitvormingstraject. Met de huidige planning zou de Delta Corridor in 2025 operationeel moeten zijn voor het Nederlandse traject.

Datum

13 december 2021

Documentnummer

Verzwarend Elektricitetsnet Industriecluster Rotterdam-Moerdijk

Bij het project 'Versterken E-infra cluster Rotterdam-Moerdijk' gaat het om een nieuw gecombineerd 380kV/150kV station in Moerdijk. Zoals in de [Statenmededeling Cluster Energie Strategieën](#) van 12 oktober 2021 is omschreven, biedt dit station en de verbinding daarvan met het hoogspanningsnet, kansen om de transportschaarste in het elektriciteitsnet in een deel van West- en Midden-Brabant te verlichten.

Landelijke waterstofinfrastructuur

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat komt in Q1 2022 met een uitrolplan voor waterstof, dat regie en richting zal geven voor de ontwikkeling van

een landelijke waterstofinfrastructuur. Belangrijkste input voor het uitrolplan is een nadere inschatting van de ontwikkeling van vraag en aanbod, zowel qua locatie als volume. Daarnaast is van belang dat het transportnet voor waterstof grotendeels gebaseerd zal zijn op het hergebruik van bestaande gasleidingen.

Datum

13 december 2021

Documentnummer

Nu de Tweede Kamer is geïnformeerd, leek het ons goed u ook op de hoogte te brengen. Alle Brabantse gemeenten worden eveneens door ons geïnformeerd over de voortgang van de Delta Corridor, zo ook over deze Kamerbrief. Bij dit memo treft u daarom tot slot nog de Hand-out Delta Corridor aan wat door het Havenbedrijf Rotterdam is opgesteld met input van de betrokkenen waaronder de provincie Noord-Brabant en een kaart van het beoogd tracé door Brabantse gemeenten.

Met vriendelijke groet,

M.J.G. Spierings

Bijlagen:

- MIEK 2021 en Kamerbrief MIEK:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/11/26/meerjarenprogramma-infrastructuur-energie-en-klimaat-overzicht-2021>
- Hand-out Delta Corridor van Havenbedrijf Rotterdam met inbreng vanuit provincies.
- Kaart beoogd tracé door Brabantse gemeenten

DELTA CORRIDOR

Nieuwe infrastructuur verbindt industriecusters in binnen- en buitenland

Een schaa sprong op het gebied van verduurzaming, een impuls voor de economie en behoud van de strategische positie in energie- en grondstoffenlevering aan Noordwest-Europa. Het project Delta Corridor dat industriecusters in binnen- en buitenland verbindt, is belangrijk op uiteenlopende terreinen.

Tijdige aanvoer van waterstof, (synthetische) LPG en (bio) propeen in combinatie met de CO₂-afvoer helpt de industrie versneld te verduurzamen en emissies drastisch terug te brengen. Dat is een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de klimaatdoelen en de grondstoffentransitie. Ook verlaagt veilig leidingtransport de druk op vervoer per spoor.

De overheid bestempelt de Delta Corridor als een project van nationaal belang. Dat betekent in de praktijk meer overheidsregie om te komen tot een versnelde aanleg van de nieuwe bundel buisleidingen van Rotterdam via Moerdijk-Geertruidenberg-Tilburg-Venlo richting industriecuster Chemelot en aansluitend Duitsland (en mogelijk ook Vlaanderen).

De Delta Corridor draagt bij aan het toekomstig verdienvermogen van Nederland. De internationale connectie geeft het project immers een stevige basis en stelt de strategische rol van Nederland in Noordwest-Europa veilig. Een nieuwe verbinding met andere industriecusters versterkt de concurrentiepositie van de industrie en langs het ondergrondse tracé zijn meekoppelkansen binnen handbereik voor het lokale bedrijfsleven.

Schaalsprong verduurzaming en economische meerwaarde

Het terugdringen en uiteindelijk stopzetten van de opwarming van de aarde raakt het leven van alledag. Burgers, bedrijven en overheden staan voor nieuwe keuzes om invulling te geven aan het nationale klimaatakkoord, de nieuwe Europese voorstellen in het kader van 'Fit for 55' en het klimaatakkoord van Parijs.

Bedrijven zullen industriële processen moeten verduurzamen om de uitstoot van broeikasgassen als CO₂ aanzienlijk terug te brengen. Voorwaarde is dat de industrie tijdig kan beschikken over voldoende duurzame grond- en brandstoffen. Daarvoor is in ons land nieuwe infrastructuur nodig.

Gezien de klimaateisen gaan bedrijven zich steeds meer vestigen op plaatsen waar zij zich verzekerd weten van voldoende en juiste infrastructuur. Kortom, niet alleen verduurzaming

maar ook economische, regionale ontwikkeling en toekomstig verdienvermogen zijn afhankelijk van infrastructuur.

Overheid heeft belangrijke keuze gemaakt

Kansen benutten betekent keuzes maken. Afwachten leidt tot onzekerheid en risico's dat investeringen elders neerslaan. De overheid heeft inmiddels een belangrijke keuze gemaakt. Het Rijk nam in november 2021 de Delta Corridor op in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). De Delta Corridor is van groot nationaal belang en past daarom in het overheidsprogramma voor versnelde aanleg.

DE DELTA CORRIDOR IS VAN GROOT NATIONAAL BELANG

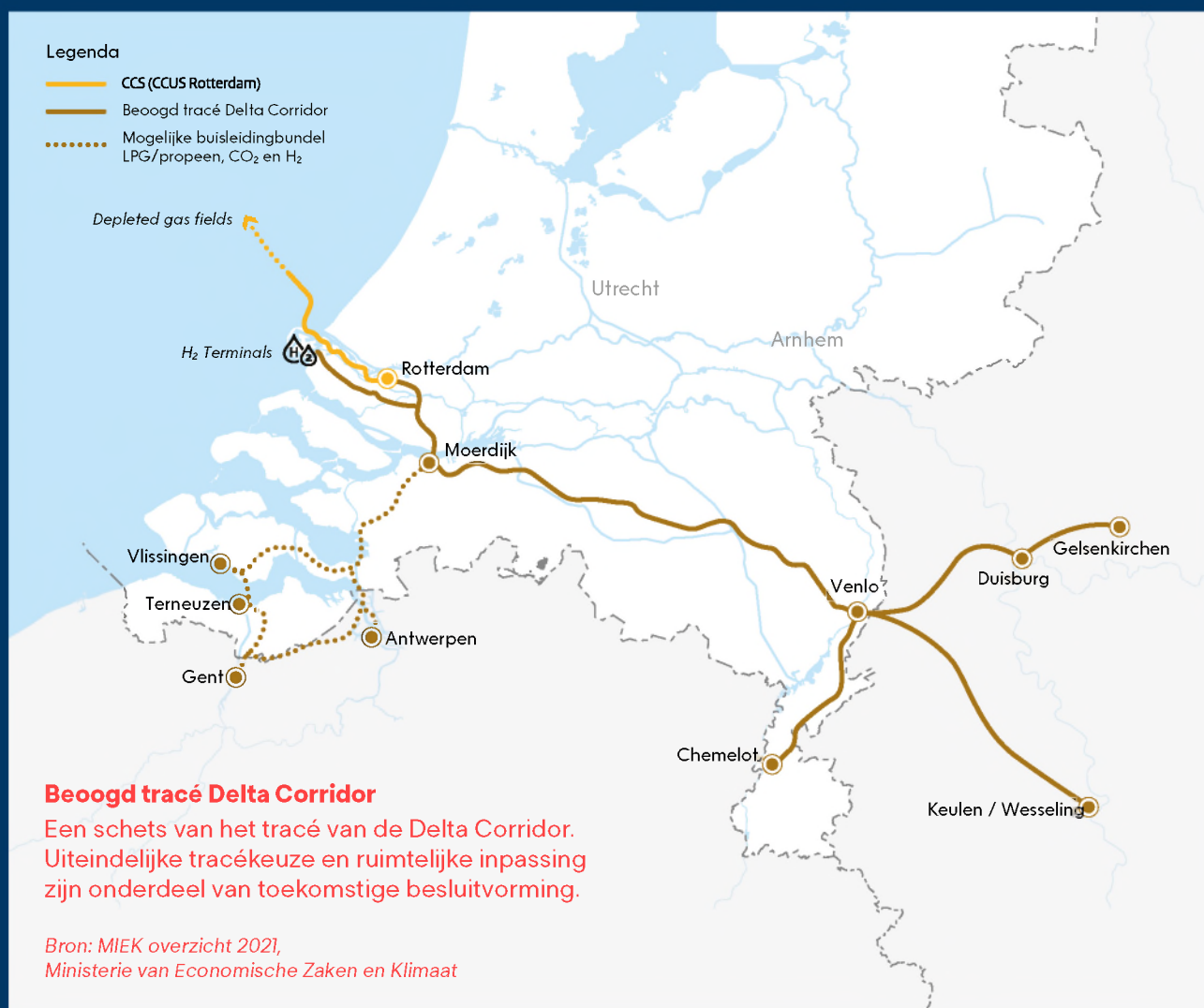
Inmiddels studeren Havenbedrijf Rotterdam en de Rotterdam Rijn Pijpleiding Maatschappij (RRP) op de technische haalbaarheid van de leidingen en werkt het Havenbedrijf Rotterdam daarbij nauw samen met het Rijk. Het plan is om een publiek-private samenwerking te ontwikkelen, waarbij ook andere partijen zich kunnen aansluiten. In deze fase zal meer inzicht worden verkregen in de vraagzijde voor het aantonen van nut en noodzaak.

De inzet is er op gericht om benodigde volumes waterstof, (synthetische) LPG en (bio) propeen aan te leveren waarmee de industrie in Nederland, Noordrijn-Westfalen en mogelijk ook Vlaanderen een schaa sprong kan maken in de verduurzaming van industriële processen.

Tegelijkertijd wordt CO₂ in de tegenovergestelde richting getransporteerd om onder de Noordzee op te slaan. Dergelijke opslag is een tijdelijke voorziening. Deze buis kan in de toekomst ook waterstof vervoeren. De meerwaarde hiervan wordt in de lopende verkenning fase verder onderzocht.

Verbinden van industrieclusters

Het slim verbinden van verschillende industrieclusters in binnen- en buitenland biedt aantrekkelijke schaalvoordelen. Daarom wordt inmiddels ook gekeken naar de haalbaarheid van een buis voor circulaire producten en een extra gelijkstroomverbinding zodat groene stroom van offshore windparken dieper in het binnenland geleverd kan worden zonder netproblemen.

De toegevoegde waarde van de Delta Corridor houdt hier niet op. Het transport per ondergrondse buisleidingen reduceert de CO₂- en stikstofuitstoot met 95%, ten opzichte van transport over water of per spoor. Daarnaast zijn buisleidingen aantoonbaar veiliger. Langs het tracé zijn ook andere regionale en lokale meekoppelingen, zowel op vlak van verduurzaming als

voor economische ontwikkeling. Denk hierbij aan de verduurzaming en economische ontwikkeling van energiecentrales, cementindustrie, glasindustrie, maar ook aan woningbouw en de ontwikkeling van bijvoorbeeld laad/bunkerstations voor waterstof voor vrachtverkeer en scheepvaart.

Strategische positie Zuid-Nederland

Op landelijk niveau versterkt de Delta Corridor de positie van Rotterdam als grondstoffenhub voor Noordwest-Europa. Al sinds de jaren zestig wordt ruwe olie die in Rotterdam wordt ingenomen via ondergrondse infrastructuur vervoerd richting met name Duitsland.

Met de Delta Corridor kan Rotterdam de strategische positie als energiehaven voor omringende landen behouden en verder uitbreiden. Invoer, productie, gebruik en doorvoer van (groene) waterstof speelt hierbij een sleutelrol. De Delta Corridor draagt in die zin bij aan de toekomstige economische waarde van Rotterdam voor de nationale economie; nu 385.000 arbeidsplaatsen en een toegevoegde waarde van ruim €45 miljard. Het is belangrijk dat verdienvermogen ook voor de toekomst veilig te stellen.

Eenzelfde rol speelt Moerdijk voor de verduurzaming in Brabant waar bedrijven de productaanvoer via de Delta Corridor nodig hebben voor verdere verduurzaming.

Voor Limburg functioneert de Delta Corridor als groeimotor voor economie en werkgelegenheid. De bundel buisleidingen verzekert de industrie in Chemelot — de grootste chemie- en materialsite van ons land — van betrouwbare, veilige aan- en afvoersystemen waarmee het cluster de bestaande strategische positie verder kan versterken.

Daarnaast zijn de leidingen belangrijk voor de transitie van de industrie naar een meer duurzame manier van produceren. Dit ondersteunt de economische bijdrage van Chemelot aan de regionale en nationale economie — nu en in de toekomst. Nu al staat Chemelot voor ruim 8.000 directe arbeidsplaatsen.

DELTA CORRIDOR NOODZAKELIJK VOOR VERDUURZAMING INDUSTRIECLUSTERS MOERDIJK EN CHEMELOT

Positieve impact klimaatdoelen is aanzienlijk

De impact van de Delta Corridor op het terugdringen van de opwarming van de aarde is aanzienlijk. De vervanging van fossiele brandstoffen door getransporteerde waterstof kan leiden tot een reductie van 22,5 miljoen ton CO₂ op jaarbasis. Dat is bijna de helft van de landelijke CO₂-reductie die nodig is vanaf nu om het 2030-doel van 49% reductie te behalen.

De capaciteit van de CO₂-leiding bedraagt nog eens 15 miljoen ton per jaar. Daarmee wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het realiseren van de klimaatdoelen in Nederland en Duitsland.

De waterstofvraag in Noordwest-Europa stijgt ver uit boven de capaciteit van lokale productie. Grootschalige import van waterstof is daarom nodig. Het Havenbedrijf Rotterdam brengt de kansen van ontwikkeling van importterminals en overzeese import in kaart te brengen. Er zijn reeds overeenkomsten en studies opgezet met onder andere IJsland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Marokko, Oman, Zuid-Afrika, Chili, Brazilië, Australië en Canada.

Rotterdam wil de belangrijkste haven voor de import van duurzame energie zijn. Inschatting is dat de hoeveelheid groene waterstof die via Rotterdam in 2050 binnenkomt kan oplopen tot 18 miljoen ton. Een substantieel deel daarvan is dan bestemd voor gebruik in omringende landen, met name Duitsland.

Een tijdige aanleg biedt ons land ook een first mover-voordeel ten opzichte van andere landen waar eveneens initiatieven tot dergelijke infrastructuren worden ontwikkeld.

Strategische positie Zuid-Nederland

Met de huidige planning zou de Delta Corridor in 2025 operationeel moeten zijn voor het Nederlandse traject. Internationale connecties kunnen dan op zijn vroegst in 2026 volgen. Daarbij wordt de planning vooral gedreven door de nationale klimaatdoelstellingen en de vraag van de industrie in Nederland en omringende landen naar met name de aanvoer van waterstof

en afvoer van CO₂. De totale investering voor het traject in Nederland én Duitsland bedraagt volgens de huidige inschatting circa €3,2 miljard.

Op basis van de businesscase en de publiek-private ketensamenwerking zal blijken hoeveel behoefte bestaat aan eventuele cofinanciering vanuit diverse overheden en de EU.

Route buisleidingenbundel Delta-Corridor

Schaal 1 : 500.000

Provincie Noord-Brabant

